

Pompidou upa na ameriško dediščino

Francoski predsednik Pompidou je prišel na 9-dnevni uradni obisk v Združene države. V sredo je imel govor v ameriškem kongresu, na skupni seji obeh zbornic.

V njem je izjavil, da bo za Združene države »konec vojne v Vietnamu najbolj dragocena zmaga, zmaga, ki jo bodo dosegle predvsem same nad seboj.«

Rekel je tudi, da nima nikakih dvomov o mirovnih prizadevanjih ameriškega predsednika.

Pred Pompidoujevim obiskom je prišlo v Združenih državah do raznih demonstracij proti temu obisku, zaradi tega, ker je Pompidou predstavnik politike, ki je že mnogo let ne le v navzkrižju s cilji ameriške politike, ampak ji celo nalašč nasprotuje in kljubuje. Francija je s svojim izstopom močno oslabilala Atlantsko zvezo, povzročala krize v Evropski gospodarski skupnosti, posredno je opogumljala Sovjetsko zvezo k trdovratnosti glede pogajanj o vprašanju razorožitve in netila protiameriško razpoloženje v svetu. Zadnji čas pa očitno kljubuje Združenim državam s tem, da prodaja letala »Mirage« in drugo orožje arabskim državam.

Kljub navidezno prijaznim pogovorom med Pompidoujem in Nixonom se skriva za besedami francoskega predsednika v govoru, ki ga je imel v ameriškem kongresu, komaj prikrit poziv Združenim državam, naj se umaknejo iz Vietnama, naj se vdajo v to, da bodo tam poražene.

To ni samo prijateljsko mišljen nasvet, ampak odgovarja točnemu konceptu francoske državne politike. Francija De Gaulla in Pompidouja ni odpustila Združenim državam, da so jo nadomestile v Vietnamu in v vsej Indokini. Privoščila bi jim celo čisto podzavestno, poraz, kakor ga je na tistem področju sama doživela.

Poleg tega cilja Francija po splošni oslavitvi položaja Združenih držav v Aziji in Afriki, ker se še ni odrekla misli, da bi jih lahko ponekod nadomestila, kar odgovarja sanjam o novi francoski »veličini«. In predvsem se vdaia Pompidoujeva vlada lepim sanjam, da bi nasledila Združene države na nahaialiških petroleja v arabskih državah. Pompidou upa, da bodo arabske države prej ali slej dosegle tako stopnjo besa na Združene države, ker podpirajo Izrael z orožjem, da bodo odpovedale pogodbe z ameriškimi petrolejskimi družbami, nakar bi francoske družbe prevzele tiste petrolejske koncesije.

Te sanje se skrivajo za francosko prodajo 110 letal »Mirage« Libiji. In Pompidou upa, da se bodo uresničile. Njegov obisk v Združenih državah močno spominja na bodoče dediče, ki obiskujejo bolnika, da bi presodili, če bodo lahko kmalu prišli do dediščine.

ILUZIJE O PARADIŽU NA ZEMLJI

V parku v Trstu se je te dni mlad človek, dijak, polil s kerosenom in se sežgal. Zdaj se bori s smrtjo v bolnišnici. Pred samosežigom je napisal na list papirja nekaj fraz, ki naj bi pojasnile, zakaj je sklenil, da se bo sežgal. Dnevnik so tiste fraze objavili. In zdaj strmimo vanje in ne moremo doumeti zveze med groznim dejanjem in tistimi puhlimi frazami: da bi na svetu ne bilo več preprirov, zavisti in nasprotij, da bi izginila lakota in izkoriščanje, da bi se narodi ne sovražili več med seboj, da bi vladala med njimi večni mir in prijateljstvo.

Nekateri so pripisali fantovo tragično dejanje njegovim slabim živcem in neuravnoteženosti. Drugi opičjemu posnemanju podobnih samomorov v Franciji. Toda v resnici se skriva morda za tem nekaj več: strahotna samoprevara, neverjetna iluzija, katere žrtev je postala današnja mladina, ali bolje, velik del današnje mladine.

SAMOPREVARA

Ta samoprevara oziroma iluzija obstaja v predstavi, da je sploh možen takšen svet brez napetosti, brez nasprotij, brez preprirov, brez zavisti, brez poskusov izkoriščanja, svet večnega prijateljstva in miru med narodi. Verjeti v takšen svet pomeni verjeti v čisto utopijo. To pomeni verjeti v raj na zemlji, v katerem bosta skupaj v miru in prijateljstvu živela volk in jagnje in v katerem bo otrok lahko brez strahu božal leva. To pomeni verjeti v svet, v katerem bo človek čisto spremenil svojo naravo, v katerem ne bo več greha, v svet, ki bo obljuden samo od dobrih angelov v človeški podobi ali od svetnikov — seveda svetnikov, ki ne bodo potrebovali Boga, ampak bodo dobri sami po sebi, iz lastne narave in bolje, ne da bi potrebovali za to kakšno nadnaravno pomoč v obliki božjega nauka in božje milosti. Raj, ki si ga predstavljajo na Zemlji, je namreč raj brez Boga.

Kaj je pripravilo današnjo mlado generacijo do vere v tak raj na Zemlji? Psihologi si belijo glave o tem. Toda menimo, da se ne motimo preveč, če rečemo, da jo je pripravilo k temu predvsem troje: udobje, izguba stika z resničnostjo in odklanjanje krščanske etike.

Kar zadeva prvi vzrok, je treba vedeti, da odrasča današnja mladina v udobju, ki pomeni popoln prelom z razmerami, v katerih so doraščali še njihovi starši. Današnja mladina ne pozna stradanja, ne strahovanja, ne prave avtoritete, ne strogosti s strani vzgojiteljev. Vse ji je prineseno na krožniku. Če slabo uspeva v šoli, ji starši preskrbijo inštruktorje, mnogokrat prav iz vrst njenih profesorjev. Svet se ji razodeva preko popevk in kvečjemu še športa, v katerem pa

veljajo točna pravila o tem, kaj je prav in kaj ne. O pravem življenjskem boju sploh nima pojma. Ko pa doraste, nekako v osemnajstem letu, jo njena lastna umska dozorelost prisili, da začne odkrivati, da je življenje boj. In to odkritje pomeni za nekatere med mladimi tak duševni pretres, da mu podležejo. Temu brutalnemu spoznanju se skušajo izmakniti s samomorom ali pa se rešujejo v svet mamil.

S tem je dejansko že nakazan tudi drugi vzrok: izguba stika z resničnostjo. Mladi ljudje odklanjajo resničnost, ker se jim zdi preveč brutalna. Nočejo je priznati, nočejo je sprejeti. Resničnost jim pomenijo velike fraze raznih ideologij, in svet, ki ne odgovarja tem frazam, se jim zdi napačen, lažen, do dna zgrešen. Svet, ki bi ga bilo treba uničiti z nekakim apokaliptičnim prevratom in zgraditi čisto na novo. Ti mladi so proti lakoti v svetu, vendar pa niso pripravljeni, da bi se odpovedali svojim »festinom«, zadnji modi, najnovejšim ploščam in udobnemu brezdelju, da bi tiste prihranke žrtvovali za stradajoče — kaj šele, da bi se organizirali v skupine in šli sami med nje in jim pomagali. Žrtve zahtevajo od drugih, ne od sebe. Sami so pripravljeni sodelovati v romantični revoluciji, ne pa pri prozaičnih in banalnih nabirkah za stradajoče ali da bi tvegali ter se podali med najbolj potrebne in najbolj nesrečne na svetu. To prepuščajo misijonarjem. Značilno je, da odkrivajo krivice vedno kje daleč, ne pa v svoji bližini. Odkrivajo jih v Vietnamu in v Rusiji, v Južni Ameriki in v Nigeriji, ne v Trstu in niti ne v Evropi, kot da tu ni nesvobode, krivic in ne zatiranja.

ZMAGOVATI NAD SAMIM SEBOJ

In tretji vzrok razočaranja pri mladini je odklanjanje krščanske etike. Zdi se ji, da v svetu računalnikov, pralnikov in centralne kurjave ni več potreben Bog. Toda v raj še hočejo verjeti. Zato si ustvarijo utopijo o »dobrem človeku«, o svetu »brez krivic«, o raju na zemlji. Prej ali slej pa jih čaka spoznanje, da takega samo dobrega človeka ni, da je človek grešen, da ni sposoben ustvariti raja na zemlji. In tedaj jih zagrabi obup.

Pri tem imajo veliko krivdo ideologije, ki oznanjajo vero v utopijo in odvrčajo mladino od stvarnosti, odvrčajo od spoznanja, da je svet mogoče spremenjati na bolje samo s trdim delom, z žrtvami, z bojem proti zlu, in da mora bojevati ta boj za boljši svet vsakdo v svojem lastnem okolju, se spopadati z vsakdanjimi, navidezno malenkostnimi in banalnimi problemi, doprinasati osebne žrtve in zmagovati nad samim seboj, nad lastnim egoizmom, ne pa postavljati velike zahteve v obliki parol samo drugim.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 1. marca, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Franck: Koraj v s-molu za orgle; 10.00 Mercejev godalni orkester; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.15 Oddaja za najmlajše: Miško Kranjec »Povest o dobrih ljudeh«; 11.50 Ringaraja za naše malčke; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Popevke z XX. Festivala v Sanremu; 15.30 R. de Obaldia: »Urbi et orbi« Radijska drama; 16.25 Revija orkestror; 17.30 Pri naših pevskih zborih; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Jazz; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Melodije iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklorne: Ljudske pesmi, pripravlja Grudnova; 21.00 Semenij plošč.

♦ PONEDELJEK, 2. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za srednje šole; 12.00 Kitarist Bonfà; 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Klavirski duo Russo-Safred; 17.20 Za mlade poslušavce: Car glasbenih umetnin; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Vaše čtivo; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za srednje šole; 18.50 Zbor »J. Tomadini«, vodi p. Maritan; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«;

♦ TOREK, 3. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Harmonikar Jo Sony; 12.00 Bednarik: »Pratika«; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Casamassimov orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas: Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 Postni govori: F. Dolinar »Blagor usmiljenim«; 19.25 Brownov veliki orkester; 19.45 Zbor »F. Prešeren« iz Boljnce, vodi Žerjal; 20.00 Šport; 20.35 Novak: »Figaro«, glasba za komedijo »Ta vesel dan ali Matiček se ženi«; 21.10 Od valčka do shakea.

♦ SREDA, 4. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 12.00 Trobentač Armstrong; 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Mirko Filej«; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Tržaški mandolinski ansambel; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za prvo stopnjo osnovnih šol; 18.50 Trio »Ars Nova«; 19.10 Higiiena in zdravje; 19.20 Iz potne torbe Milka Matičetovega; 19.40 Jazz.

♦ ČETRTEK, 5. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Na elektronske orgle igra Cristiano; 12.00 Theuerschuh: »Družinski obzorik«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Bevilacqua orkester; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst; 17.35 Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Nove plošče resne glasbe; 19.00 »The Beach Boys«; 19.10 »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.35 M. Gyárfás: »Detektivska igra«; 21.50 Skladbe davnih dob; 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 6. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol; 12.00 Saksofonist Coleman; 12.10 Pravni položaj ženske v Italiji: Manlio Bellomo (1) »Življenje družinske hčerke med 12. in 15. stoletjem«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Kvartet Ferrara; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijanščina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za drugo stopnjo osnovnih šol.

♦ SOBOTA, 7. marca, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Karakteristični ansambli; 12.10 Iz starih časov; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetne melodije; 16.30 Benvenuto Cellini: »Moje življenje«; Izvajajo dijaki slov. višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Orkestri in zbori; 17.20 Dialog — Cerkev v sodobnem svetu; 17.30 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Tamšetov ansambel; 18.50 Leférov orkester; 19.10 Po družinskih in krožkih: SKAD iz Gorice; 19.25 Zabavali vas bodo; 20.50 R. Cortese »Zelo lahek primer«. Detektivka.

Razporoka komplicira vladno krizo

V Rimu se nadaljujejo pogajanja za sestavo nove sredinsko-leve vlade.

Toda vse kaže, da je sporazum med štiri strankami sredinske levice še daleč. Komplicira ga zlasti vprašanje razporoke, kateri se krščanski demokrati zagrizeno upirajo, tri laične stranke pa vztrajajo pri njej.

KONEC TRAMVAJSKIH IN AVTOBUSNIH STAVK

V Rimu je bil dosežen sporazum o obnovitvi kolektivne delovne pogodbe za prevozno osebje avtobusnih, maloželezniških in tramvajskih podjetij, skupno 90.000 uslužbencev.

Sporazum je bil dosežen v sredo popoldne ob koncu dolge seje zastopnikov obeh strani Seji je predsedoval državni podtajnik Toros. Začela se je že v torek ob 19. in je bila prekinjena zjutraj ob šestih, nakar se je nadaljevala ob devetih. Nova pogodba bo imela veljavo od 1. januarja letos naprej in bo veljala tri leta. Glavne točke pogodbe so naslednje: 7-odstotno povišanje minimalnih mezd, tri dni več dopusta, ustanovitev še osebnega povišanja plače za 2,5 odst. glede

na starostno dobo, povišanje plače za vsaj 5 odst. v primeru napredovanja in še neka tere druge ugodnosti.

Nova delovna pogodba določa tudi za osebje avtobusnih, maloželezniških in tramvajskih podjetij 40-urni delavnik.

Sporazum je močno razveselili vse tiste mase ljudi, zlasti manj premožne, ki so trpele hude nevarnosti in tudi veliko gospodarsko škodo zaradi neprestanih stavk v mestnem prometu.

— o —

PROTI DRAGINJI

Pred desetimi dnevi je izbruhnila stavka v premogovniku Kreka, ki se nahaja blizu Tuzle v Bosni. Rudarji so uprizorili javno stavko z geslom »proti stalnemu podraževanju življenjskih potrebščin«.

Polovica delovne skupnosti sicer ni stopila v stavko, ker ni odobraval načina protesta svojih tovarišev.

— o —

Tito zaključuje svoje obiske v afriških državah. Zdi se, da bo le prišlo do konference neuvršenih držav in sicer spomladi v Tanzaniji.

Zaostajanje nerazvitih gospodarstev

Poročilo o gospodarskem razvoju v Indiji, ki so ga te dni objavili v Novem Delhiju, razkriva hudo zaostalost Indije, celo v primerjavi z mnogimi nerazvitimi državami. Kar zadeva povprečni narodni dohodek in proizvodnjo, je Indija za desetletja zadaj za državami, kot so Brazilija, Filipini ali Portugalska.

Poročilo pravi, da bo potrebnih ob sedanjem počasnem ritmu nad 200 let, da bo Indija dosegla sedanjo življenjsko raven Američanov. Poročilo tudi omenja, da je bil dosežen od leta 1947, ko je Indija dobila neodvisnost, znaten napredek, ki pa se zdi nezaten v primerjavi s fantastičnim gospodarskim razvojem Japonske v povojnem času in z razvojem v drugih gospodarsko naprednih državah.

To indijsko gospodarsko poročilo potrjuje ugotovitve zahodnih gospodarstvenikov, da razvite države sorazmerno hitreje napredujejo, kakor pa jih nerazvite dohitevajo in da se bo tega problema drugače lotiti kakor doslej.

Predvsem kaže, da »pomoč« v denarju in drugem nič ne zaleže, ampak da bi bilo

treba nerazvite države odločno pritegniti v trgovinski obtok bogatih držav ter jim nuditi več tehnično-učne pomoči.

— o —

REBULOV GOVOR O PREŠERNU IN MATERINEM JEZIKU

V nedeljo popoldne je bila v Finžgarjevem domu na Opčinah Prešernova proslava, na kateri je imel govor pisatelj Alojz Rebula. V govoru je predvsem poudaril, da ni Prešeren tisti, ki potrebuje proslavo, ampak mi, da se vzgledujemo po njem v ljubezni do slovenske besede in do vsega tistega, kar daje lepoto in poezijo življenju. Z Dantejem je naglasil, da je šleva in reva tisti, ki izda materino besedo. S tem napiše samemu sebi duhovno ubožno spričevalo.

Na proslavi so nastopili tudi domači openški cerkveni pevski zbor, ansambel lahke glasbe »Amo« (Ansambel mladih Opencev), otroci z glasbenimi točkami in recitatorja prof. Jože Peterlin in gospodična Marija Mislej.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

D. D.

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10

TEL. ST. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

Spodbudno zanimanje prvi pogoj za učenje

Psihologija nas uči, da sleherna človekova dejavnost izvira iz takih ali drugačnih pobud, nagibov, motivov. To spoznanje velja tudi za otrokovo učenje. Uči se namreč že prav majhen otrok: posnemanja gibov, hoje, govora, novih čustev itd. Torej ne prištevamo k učenju le šolskega učenja. Le-to je samo del učenja. Pobude za šolsko učenje so zelo različne. Po istem otroku se v istem trenutku prepleta cela vrsta nagibov. Pobude so lahko povsem zunanje, kot na primer: siljenje k učenju, grožnja, kazen, slaba ocena, nagrada, po-

svojo delavnost. Vemo, da redno in vztrajno delo ter veliko zanimanje celo pogosto nadomestita nekoliko pomanjkljive sposobnosti. Često so med tistimi, ki ne zaključijo uspešno osnovne šole, prav bistri in sposobni učenci, ki pa so kazali odpor do šolskega dela.

Mlajši šolar se pogosto uči, ker ve, da bo, na primer, z dobro oceno razveselil starše ali ker ga bodo pohvalili. Jasno je, da pohvala v takih primerih več zaleže kot kazen.

V dobi pubertete, ko je otrok na eni strani izredno občutljiv, po drugi pa se tudi mnogo teže pripravi do učenja, vzbujamo v njem občutek nezadovoljstva, utujenosti in je zato nujno, da se bo tak otrok staršem slej ko prej uprl, če ga silimo z grožnjami ali kaznimi k učenju.

V nižjih razredih osnovne šole se otrok še ne zaveda, da se uči za svoj bodoči poklic, za življenje, niti ne iz jasno oblikovanega zanimanja do predmeta. Zato so povsem brez pomena spodbude staršev, s katerimi otroku govorijo, da se uči za svoje življenje. Pogosto se mlajši šolar redno uči, če to njegovi starši že zgodaj zahtevajo: če, na primer, v prvem razredu niso prezrli slabo napisane naloge, ali če mu niso dovolili, da bi popustil pri učenju, oziroma če so mu dovolj zgodaj priučili delovne navade.

Ko otrok postaja starejši, mora pobude za učenje dobivati v samem sebi, v lastnem zanimanju za predmet. Seveda pa se otrok ne more vselej vseh predmetov učiti z zanimanjem. Pred njim so tudi neprijetne na-

loge, ki jih mora kljub temu opraviti. Če smo ga že zgodaj navajali na premagovanje tovrstnih naporov in smo mu sprva mi zastavljali jasne cilje, kasneje pa si jih je sam, mu tudi take naloge ne bodo nepremostljiva ovira, saj ga bo nagrada, na primer odlična ocena, bolj privlačevala, kot bi ga odbijal vložen napor.

Vsekakor naj bodo ti cilji, nagrade, pri mlajšem šolarju usmerjeni na bližnji, krajši čas. Obljubiti šolarju v prvem razredu nagrado šele na koncu leta, nima nikakršnega pomena. Prvošolec želi, da ga danes pohvalite za lepo napisano nalogo.

Nič ne pomaga, če otroka silimo k učenju rekoč mu: »Uči se, uči se za življenje!« Otroku moramo dovolj zgodaj vzbuditi nagibe, tako da bo sam začutil potrebo po tem, da se uči, da bo sam začutil vrednost in pomembnost tega, česar se uči.

Marjana Lovšin

OBČNI ZBOR ZVEZE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

V nedeljo 1.3., ob 18. uri bo v Trstu, ul. Donizetti 3/I, občni zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov.

hvala, dobra ocena, tekmovanje itd. Mnogo večjo vrednost pa imajo tako imenovani notranji nagibi: vedoželjnost, lastno zanimanje, težnja k ciljem, ki smo si jih sami zastavili. Znano je, da prav ta otrokova notranja pripravljenost pomeni osnovni pogoj pri učenju.

Tomaž obiskuje sedmi razred. Čeprav obiskuje osnovno šolo deveto leto in razred ponavlja, je imel ob polletju šest nezadostnih. Tudi po vedenju je med največjimi razgrajenci v razredu. Zadnje čase se je začel vse pogostejše potepati in neopravičeno izostati od pouka.

Pri psihološkem pregledu je bilo ugotovljeno, da so njegove sposobnosti nadpovprečne. Vzrok njegove šolske neučinkovitosti in vedenjske motenosti pa je predvsem slab odnos do šole, pomanjkanje zanimanja za šolsko delo.

Otrokovi starši so zelo skrbni. Fanta pretirano silijo k učenju. Oče si je izdelal točen urnik učenja — več ur dnevno. Sam nadzoruje fanta tako, da večkrat pogleda v sobo, če se uči. Če je neuspešen, mora fant — tako ravnajo z njim že več let — pisati kazenske naloge.

Tomaž ima doma sicer zelo ugodne pogoje za učenje. Še pred dvema letoma mu je oče obljubil visoko denarno nagrado, če bo uspešno izdelal osnovno šolo. Oče želi, da bi se fant po končani osnovni šoli izučil poklica v njegovi delavnici. Nasprotno pa fant še ni jasno izrazil svoje poklicne želje a odločno pove, da ne želi tega, kar hoče oče.

V tem primeru je fantov sedanji neuspeh očitno posledica siljenja k učenju in zaradi teh nenehnih pritiskov se fant staršem upira in nima lastne notranje pripravljenosti, da bi se učil.

Osnovni pogoj za učenje je, da se otrok sam hoče učiti, da sam teži po tem, da bi nekaj znal. Prav gotovo vsa bližnja okolica, niti starši niti učitelji, nikakor ne morejo prisiliti pubertetnika k učenju.

Nasprotno pa vemo iz prakse pri učencih, ki v šoli nimajo težav, da so jih starši pravočasno znali pridobiti za delo, da so jih pravočasno navajali na učenje. Navajanje na šolsko delo, učenje se začne s prvim dnem otrokovega šolanja. Kaj rado pa se zgodi, zlasti, če je otrok zelo sposoben, da se vse preveč zanaša na svoje sposobnosti in premalo na

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU KULTURNI DOM

V SREDO, 25. t. m. OB 17. URI

V ČETREK, 26. t. m. OB 17. URI

IGNAZIO SILONE

PRIGODA UBOGEGA KRISTJANA

Prvič v slovenščini

— o —

GOSTOVANJE OPERE

SLOVENSKEGA NARODNEGA

GLEDALIŠČA IZ LJUBLJANE

V SOBOTO, 28. FEBRUARJA OB 21. URI

V NEDELJO, 1. MARCA OB 18. URI

P. I. ČAJKOVSKI

PIKOVA DAMA

opera v treh dejanjih (sedmih slikah)

Kraj: Petrograd na začetku XIX. stoletja

— o —

Abonenti imajo 50% popusta.

Zahodnoslovenska krajevna imena

MILKO MATIČETOV

3

Podoba je, da smo bili Slovenci pri uradnem poimenovanju krajev alergični na vsako »nepravilnost«, na vsak najmanjši odklon od knjižnega jezika. Drugače si res ne moremo razložiti, komu je bilo napoti Staro sedlo ali Starosedlo pri Kobaridu. Drugo tako ime, Sedlo pri Breginju, je srečno ušlo imenodajavskemu valjarju, ker so si ga očitno razlagali kot sedlo-prelaz. V resnici imamo tu obakrat ohranjen mikavno narodno posebnost: v Kotu pravi jo salu sadlo, zato je tudi selo (vas) sedlo! Domačinom, ki se v svojem pogovornem jeziku ves čas, odkar se je prikazala spakedranka »staro selo« ljubeče oklepajo Stársedla, privoščimo vendar to veselje in dajmo tudi uradno veljavno častitljivemu imenu. Sel je na Slovenskem v izobilju, Sedli pa menda safo dve: tisto pri Breginju, brez prilastka, in Stare (iz staroje) s pri Kobaridu...

GUMIN IN HORICA

Poglavje zase bi bila imena krajev, ki so slovenski, vendar geografsko, kot upravna in tržna središča nam zelo blizu; že naši predniki so jih preoblikovali tako, da zvenijo čisto po naše. Nič čudnega, če je pri prenosu iz žive govorice na papir tudi ta imena marsikaj doletelo! Gemona, furl. Glemone, bi se morala v slovenščini glasiti Gumin, pa je ta, ki ga je prvi vpeljal v našo knjigo, slišal s h in pri tem je ostalo. (Če bi nam kdo napisal Horica namesto Gorica, bi jo tudi molče sprejel?) Wydan, Videm (Udine) je nekdo zmaličil s tem, da ga je

prilicil raznim Vidmom na Slovenskem, čeprav nima z njimi nobenega opravka; med beneškimi Slovenci živi samo oblika z n. Pri Čedadu nas moti to, da se celo v šolskih učbenikih šopiri nemogoče pridevnik »čedadski« (rokopis). Knjižna slovenščina rabi »grajski« in ne gradski, v prvi slovenski vasi od Čedada proti severovzhodu, v Dol. Barnásu, pa so mi še pred 14 dnevi pripovedovali o »čidajskem muostu«. Kraj, koder je tekla reka med Italijo (prej Benetkami) in Avstrijo, so Italijani imenovali Pontebba, Nemci Pontafel. Pismeni Slovenci smo v potu obraza skovali »Pontabelj«, čeprav sta nam še danes na izbiri kar dve ljudski imeni, na jugu, pri Režijanih, je v navadi Poltábja, od zgoraj, iz Kanalske doline pa so hodili na Tábľo; ba je je bil »tabeljšči jarmak« (semenj) prav dober... V zadnjem času je v modi, da se iz Savske doline, od Kranja in celo iz bele Ljubljane vozimo nakupovat »v Trbiž«; če bi se vozili na Trbiž, bi nam vsaj z jezikovnega stališča nihče ne imel kaj očitati!

(Dalje)

— o —

Iz Gorice

ŠOLSKO OBVESTILO

Ravnateljstvo državne nižje srednje šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici naznanja staršem, ki imajo otroke na tej šoli, da imajo možnost za razgovore s profesorji vsakega 4. v mesecu od 18. do 19. ure. Starši ali skrbniki teh otrok so vljudno vabljeni na te sestanke.

Tržaškega

Seminar za tržaške učitelje in profesorje

V ponedeljek popoldne se je pričel v glavni dvorani Kulturnega doma v Trstu šestdnevni seminar za učitelje in profesorje. Kot prvi predavatelj je govoril dr. Vladimir Klemenčič, izredni profesor na ljubljanski univerzi o najnovejših tendencah, socialnega, ekonomskega in regionalnega razvoja Slovenije.

Najprej je predavatelj orisal ekonomsko zgodovino Slovenije od začetka prejšnjega stoletja pa do druge svetovne vojske. Posebno je poudaril probleme, ki so ovirali Slovenijo, da bi se industrijsko razvijala vzporedno s sosednjimi deželami. Zato se je predavatelj dotaknil tudi ekonomskega razvoja v drugih, za slovensko ekonomijo pomembnih državah in je podal zaokroženo sliko tedanjega evropskega gospodarskega razvoja.

V presledku med prvim in drugim delom predavanja je bila uradna otvoritev. Vse prisotne, ki so napolnili dvorano in med katerimi so bili razni predstavniki političnih in šolskih oblasti iz naše dežele in iz Slovenije, je najprej pozdravil šolski skrbnik prof. Angiolletti, ki je poudaril važnost strokovnega izpopolnjevanja šolnikov, ki so postavljeni, da vzgajajo mladino v duhu dobrega sosedstva obeh narodov. Nato je mag. Oberlintner prinesel pozdrave šolskih oblasti iz Slovenije z željo, da bi vsi udeleženci imeli kar največje koristi od tega šestdnevnega seminarja. V svojem pozdravnem govoru je tudi dostavil: »Dosedanje uspešno sodelovanje bo Socialistični republiki Sloveniji vzpodbuda za nadaljnja prizadevanja, da se zagotovi dosledno izvajanje meddržavnih sporazumov, ki urejajo pravice pripadnikov slovenske narodnosti v Italiji. Prav tako bo Slovenija še naprej po svojih močeh pomagala manjšini pri prizadevanjih za izboljšanje pouka slovenskega jezika.«

Vsem prirediteljem in predavateljem se je ob koncu zahvalila ravnateljica prof. Laura Abrami.

Nato je dr. Klemenčič naprej razvijal svoje misli in tudi zaključil dopoldanski del

prvega dne seminarja. Pojasnil je, da se je slovenska industrija začela razvijati po drugi svetovni vojni pod zelo neugodnimi pogoji, ker niso bili zanjo pripravljeni ne krajih ne ljudje. Največji razmah je imela v trikotniku Jesenice — Ljubljana — Maribor, kasneje pa se je raztegnila tudi na ostala področja Dolenjske in Primorske, vendar v teh predelih še manjka polistrukturne industrije in s tem večja izbira dela. Zato tudi prihaja do večjih ali majših premikov prebivalstva v smeri večjih industrijskih centrov, kar pa lahko škoduje bodisi obči-

nam, ki delovno silo izseljujejo, bodisi tistim, ki jo priseljujejo (socialno ravnotežje). V teku so že obširnejše sociološke študije.

Na koncu se je predavatelj dotaknil problema delavske emigracije, in sicer premik Slovencev v inozemstvo in dotok emigrantov iz ostalih republik Jugoslavije.

— o —

ŠKEDENJ

Sicer z nekoliko zamude, vendar je prav, da se spomnimo pred kratkim tragično preminulega slovenskega fanta Karla Sancina.

Dne 11. t.m. se je zgodaj zjutraj vračal s svojo vespo s prijateljem iz Milj proti domu. Zaradi mokre ceste je vozilo na nekem ovinku zdrsnilo in vozača sta izgubila ravnotežje. Posebno mladi Karlo je nerodno udaril z glavo ob asfalt in zaradi hudih po-

(Nadalj. na 8. strani)

Lep Prešernov praznik na Proseku

Naša prosvetna društva pripravijo vsako leto ob obletnici Prešernove smrti, proslave pesniku na čast, ki pa so istočasno tudi praznik slovenske besede in prikaz delovanja in življenjskosti v društvih samih.

Zato je bila tudi Prešernova proslava, ki jo je pripravilo v petek, 20. t.m. zvečer p. d. »Prosek — Kontovel« prej kot suhoparno podajanje podatkov iz Prešernovega življenja, vesel domač praznik, ko so se med sabo prepletale pete, recitirane in tudi samo igrane Prešernove in ljudske pesmi.

Program so pričeli učenci 4. razreda prosekške šole Marko Ban, Rado Sedmak, Marij Giani, Mauro Čuk, Sergij Ukmar, David Perini, Aleksander Nabergoj in Klavdij Cernoli, ki so lepo podali Prešernovo »Zdravico«, »Orglarja« pa je recitirala Nadja Rupel. Harmonikaši Peter Štoka, Aldo Brišček in Sergij Štoka so veselo razgibali domače vzdušje, ko so med raznimi točkami zaigrali več narodnih pesmi. Prešernove pesmi »Nuno in kanarčka« so recitirali Nives Ukmar in Vasilij Štoka, »Vrbi« Magda Štoka in pesem »Učene« Lori Semec, Tatjana Petaros, Nevij Regent in Adrijan Rupel, »Dekletom« pa Sedmak Ilonka. Vse je skrbno pripravila učiteljica tamkajšnje osnovne šole Marija Danev.

Člani dramske družine Sara Čuk, Zdenka Starc, Andrej Starc, Valter Škerk so nas pod vodstvom Marjana Pertota presenetili z zanimivim odrskim prikazom »Prijazna smrt predolgo se ne mudi«, ki ga je po Prešernovem znanem sonetu odrsko priredil dramatik Andrej Inkret in govori prav o pesnikovem življenju.

Celotno proslavo je lepo zaključil nastop moškega pevskega zbora »Vasilij Mirk«, ki je zapel pet pesmi, med katerimi dve benečanski ljudski: O le mamka vi vi in Oj božime in dve Prešernovi Pod oknom in Zdravico.

Vse točke je povezovala Vesela Starc. Občinstvo je dvorano na Proseku popolnoma napolnilo in za marsikoga ni bilo več prostora.

Pri tem prazniku slovenske pesmi in besede pa gre še posebno poudariti, da so ga pripravili in predstavili predvsem mladi in celo najmlajši in teh bi se gotovo naš pesnik še posebno zveselil. Nam pa so ti mladi še najbolj prepričljivo zagotovili, da se bo Prešernova in tedaj naša misel in beseda še naprej vedno bolj utrjevala in ohranjela v zavesti naših primorskih ljudi.

i. t.

Razmišljanja

Igor Tuta: KAJ PIŠEJO ČASOPISI

III.

Urednik časopisa mora, kot sem omenil, ob ustvarjanju lista imeti pred očmi njegovo zaokroženo sliko, idejno jasnost in ne nazadnje obseg svojega lista, da o številu časnika in njihovi informiranosti niti ne govorim. Zato se zlasti pri manjših tednikih postavlja nujnost izbire, o čem gre sploh poročati.

Novic je danes v svetu vsak dan veliko; utegnejo biti tudi zanimive in raznolike, toda kakšno korist ima bravec od tega, ko bere, da se je na dan sv. Valentina Barnard drugič oženil in da je imel med poroko rdečo vrtnico gumbnici, ne ve pa, recimo, o čem so govorili v Gorici na seminarju o slovenski manjšinski problematiki.

Seveda, lepo bi bilo, da bi imeli naši čas-

nikarji na razpolago poseben kulturni, prosvetni, gospodarski, športni pa humoristični centimeter, ki bi znal meriti tudi v tretjo dimenzijo, se pravi v globino in v vrednost našega življenjskega nehanja. Tako pa se časnika zanemanje največkrat omejuje na stvari, ki so senzacionalne in se tedaj spleščajo, ki usmerjajo ideološko vodo na njegov mlin in se tedaj spleščajo, in stvari, ki služijo za polemiko (meni v prid seveda) in se spet spleščajo. Tu mislim zlasti na tiste članke, ki so najbolj živi in ki najbolj pečejo in ob katerih se bravci najraje ustavljajo.

Takih je danes vse premalo po našem časopisju. Mislim, da bi lahko zbudili zanimanje za časopis na zelo preprost način, če bi pisma bravcev (ampak resnična in neokrnjena) s svojimi najbolj različnimi argumenti, ne bila samo periodičen, slučajen in redek po-

jav, ampak naj bi predstavljala neko kontinuiteto.

Ne vem, ali tega stika danes ni, ker naš človek pasivno sprejema življenje okrog sebe, ali pa se tako zelo boji seči po peresu in v javnost povedati, kar misli, če ni morda braveve tišine še nabolj kriva znana domača lagodnost.

Prav bi bilo, da bi se o vseh perečih lokalnih (in ne) problemih stalno vzajemno informirali bravci in časnika. S tem bi morda tudi prišlo do večjega razumevanja med ljudmi raznih nazorov in bi morda ne padale tako zviška besede o Kocbeku in pripadnikih njegovega kroga na eni strani in o pisemcu na drugi.

Vsi večji svetovni časopisi polagajo posebno pažnjo na ta delikaten stik. Ne vem, zakaj naj bi ga ne ustvarili tudi na naših domačih tleh, saj bi pri tem pridobili tako uredniki kot bravci in bi ti slednji kar naravnost lahko vsilili govor o perečih in zanimivih problemih in zagonetnih tabujih.

Sovodnje

ŠOLA

Po dolgem času in razpravljanju vse kaže, da je zgradba novega šolskega poslopja v Sovodnjah že gotova stvar. Pred dobrim tednom je pristojna deželna komisija že pričela vso zadevo.

V letošnjem deželnem proračunu za gradnjo novih šol je za Goriško na razpolago 654 milijonov lir, ki se bodo uporabili v treh letih. Za gradnjo sovođenjskega šolskega poslopja je določenih 67 milijonov lir. Stroškov pa bo gotovo več za zgradbo in vso opremo ter bo morala še kaka druga ustanova, morda občina, nekaj določiti. Vendar upajo vsi starši in občinarji, da bodo mogli njih otroci kmalu zahajati v dostojno in pouku primerno šolsko poslopje.

— o —

KLUBSKI VEČERI

Po daljšem presledku je začel klub »Simon Gregorčič« spet s svojimi rednimi predavateljskimi večeri.

Prvi letošnji predavatelj je bil časnikar Drago Košmrlj, ki vodi zunanjepolitično uredništvo ljubljanskega radia. V Gregorčičevem klubu je že večkrat predaval. Prejšnji tork je govoril o makedonskem vprašanju z zgodovinskega, etničnega in političnega vidika.

Prihodnje predavanje bo pa imel dr. Stane Bernik iz Ljubljane.

Zavod za mednarodno sociologijo

Zavod za mednarodno sociologijo v Gorici (ISIG), ul. A. Diaz 6, nas obvešča, da je prejšnji mesec razposlal odgovornim voditeljem društev goriške pokrajine kratko vprašalno polo. Do danes je odgovorilo približno 40% društev. Brez dvoma je treba ta precej visoki odstotek pripisati sodelovanju odgovornih organov teh društev. Vzroki, da ni prišlo do višjega odstotka odgovorov so lahko mnogoštevilni: zgrešeni naslov, ukinjeno delovanje ali pa nek občutek skrbi, da bi ne mogoče zlorabljali informacije. Pri tem želi Zavod za mednarodno sociologijo poudariti, da je namen tega statističnega popisa le znanstvenega značaja. Poleg tega da bo služil k boljšemu razumevanju socialne strukture naše pokrajine, bo tudi osvetil nadvse zanimivi pojav sociálnega življenja, ki ga predstavljajo društva.

Zato je Zavod prav v teh dneh zopet razposlal vprašalne pole vsem tistim društvom, ki niso še odgovorila.

Vljudno naprošamo odgovorne organe, da nam posredujejo informacije. Vse tiste pa, ki slučajno nikoli niso dobili vprašalne pole, prosimo, če nam lahko sporočijo njihovo ime in sedež društva.

— o —

Rupa - Peč

NAŠIM FANTOM

Rad bi nekaj povedal našim fantom v premislek, ko gredo na nabor ali pa ko odhajajo k vojakom.

Zdi se mi, da so že daleč za nami lepi romantični časi, ko je skoraj sleherni večer odmevala v spokojno noč prijetna fantovska pesem. Pa tudi podoknica dekletom in še prešerno fantovsko vriskanje smo radi poslušali.

Prejšnji teden je sklicala goriška »Lega nazionale« izreden občni zbor svojih članov. Na dnevnem redu so imeli edino točko, in sicer protest proti uvedbi dvojezičnosti v javnih uradih in sploh proti vseh jezikovnim in kulturnim pravicam slovenskih državljanov.

Sklep, naperjen proti slovenski etnični skupini v Italiji, sos prejeli vsi udeleženci zbora soglasno. Posebej se še ta sklep nanaša na razpravo in načelne smernice sprejete na seji goriškega občinskega sveta dne 22. decembra 1969. Takrat se je večina goriških svetovavcev strinjala, da je potrebno izdati ukrepe za svobodno uporabo slovenskega jezika v odnosih s političnimi, upravnimi in sodnimi oblastmi ter pri krajevnem imenoslovju; dalje, da je treba podpirati slovenske šolske in kulturne ustanove; da je treba z gospodarskimi in socialnimi ukrepi zagotoviti obstoj in razvoj slovenske skupnosti v obmejnem pasu, in to tudi zaradi koristnega sožitja ter medsebojnega sodelovanja. Na isti občinski seji je bil sprejet tudi načrt za ustanovitev posebnega odbora, ki bi se bavil z vprašanji, ki se tičejo slovenskih someščanov.

Še bolj živo in veselo je bilo, ko so naši fantje sedli v okrašene kočije in se peljali med pesmijo in zvoki harmonike v zaspano Gorico na vojaški nabor. Mesto je kar zaživel, ko so mladi fantje s pušeljci na prsih in koraku prepevali po vsem Korzu do Travnika, kjer so se po starem običaju slikali ob spominskem vodnjaku. Po opravljenem vojaškem pregledu in dobrem kosilu so se vrnili domov, kjer so že pripravili vaško rajanje.

Danes pa vse to manjka v obeh naših vaseh. Morda se še ojunajo fantje naborniki in vojaški novinci, da prebelijo z velikimi apnenimi črkami cestni asfalt. Menda se pa le po drugih vaseh najdejo veseli fantje, ki vsaj ob posebnih priložnostih dajo duška družabnosti in veselemu razpoloženju, posebno še z lepo domačo fantovsko pesmijo.

Učaja

Vprašanje mejnih prehodov

Zadnjič smo pisali, kakšne težave bodo imeli naši sovaščani z zopetno priključitvijo k rezijanski občini. Danes pa povejmo kaj bolj spodbudnega, in sicer o našem obmejnem prehodu. Odkar je bil povzdignjen v prehod prve stopnje ni več Učaja »Bogu za hrbtom« kot je bila prej. Žalostno od sveta odmaknjena je zlasti pozimi živela v popolni samoti, pa tudi poleti je vplivala daljava do prvih sosednih zaselkov kar duhomorno. Mladina se je iz mrtvila izselila v bolj živi svet.

Danes je pa tudi Učaja živahno naselje. Posebno poleti, pa tudi v zimskem času se ustavlja mnogo turistov v naši vabljivi okolici. Tudi dobra vozna cesta in poletna avtobusna zveza prinesejo bolj razgibano življenje v Učajo.

Iz Goriške

ZASTARELA MISELNOST

Proti tem za vse pametne in poštene ljudi sprejemljivim načrtom, je sedaj nastopila »Lega nazionale«. Pravi, da mora na podlagi svojega statuta, ki brani italijanske tradicije, jezik in kulturo in — kar je še manj razumljivo — z ozirom na zbližanje ljudstva obeh sosednih držav, javno izraziti svoje začudenje in strah nad sklepi goriškega občinskega sveta. V izjavi, na podlagi poročanja v italijanskem tržaškem dnevniku, je tudi rečeno, da ti sklepi bijejo po italijanski večini v Gorici in da bi morale veljati enake odredbe tudi za Italijane na jugoslovanskem ozemlju. Izjava poudarja še, da je taka akcija nepotrebna, ker bi v vseh Italijanih zbudila spomin na žalostne majske dni 1945. in bi na tak način preprečila pomirjenje duhov; poziva oblast, naj nujno poskrbi za ukrepe, »da se ne bodo popačile etnične značilnosti ter naših zemelj«. Na koncu navaja še, naj se uredi vprašanje zemljiških razlastitev, ki so na oni strani last italijanskih državljanov.

Ko človek prebere — morda z izjemo zadnje pripombe — vse te ostre nastope goriških italijanskih nacionalistov proti jezikovnim in kulturnim pravicam slovenskih državljanov, se mora prijeti za glavo in pomisliti, ali morda še živimo v črnih časih fašističnega nasilja, ko je veljal slovenski jezik za zločin proti državi in je smel italijanski učitelj pljunuti v usta slovenskemu šolarčku, ker je ta izustil slovensko besedico?

»Lega« pravi v svoji logično zmešani izjavi, da želi »pomirjenje in zbližanje« med ljudstvi dveh sosednih držav«. Obenem pa udriha po tistih poštenih Italijanih, ki hočejo dejansko izvesti to zbližanje s praktičnimi določbami v prid slovenske narodne skupnosti. Ali mar ni tudi ljudstvo sosedne republike onkraj blokov slovensko?

Še in še bi morali govoriti o zastareli fašistični miselnosti nekaterih goriških veljakov, a bodi že to dovolj kot dokaz, da se nekateri še niso ničesar naučili iz zgodovine in da v svoji kratki pameti pozivajo svoje sonarodnjake k sovraštvu, ne pa k zbližanju z lastnimi državljanji slovenske narodnosti in še manj s sosedi.

Prav tako bi lahko tudi v marsikatero drugo slovensko obmejno vas, če bi tudi tam vodili boljši prehod čez mejo, to se pravi, prehodi višje stopnje. Prve stopnje je še prehod pri Stupici. Sposoben za višjo stopnjo bi bil tudi prehod v Čeplesiščih in v Robedišču. Še najbolj primeren bi pa bil oni pri Mostu na Nadiži, koder gre cesta v Breginjski kot in v Kobarid. Tega so že pred časom obljubili, a je ostalo samo pri besedah.

Če bi oblast uredila še nekaj prehodov v Beneški Sloveniji, bi se tudi turizem povzdignil. S to gospodarsko panogo pa bi se, poleg živinoreje, povzdignili vsi ti kraji iz sedanje gospodarske zaostalosti. Tako je tudi mnenje vseh nepristranskih strokovnjakov.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Kritične in aktualne „Kaplje“

Na prodajni mizi v Tržaški knjigarni se je pojavila sedemnajsta številka revije »Kaplje«, ki izhaja, kot znano, v Idriji, ureja in izdaja pa jo uredniški odbor, ki ga sestavljajo Milan Božič, Vinko Cuderman, Jože Car, Jože Felc, Tomaž Pavšič in Raško Terpin. Po kraju izhajanja bi lahko kdo prištel »Kaplje« med provincialne revije, po vsebini pa so ena najbolj aktualnih in najbolj živih revij. V njej prihajajo di izraza pereči slovenski problemi tako kakor skoraj v nobeni slovenski reviji, ki izhajajo v slovenski prestolnici. Tako zavzemajo »Kaplje« med slovenskimi revijami zelo častno mesto.

V tej številki »Kapelj« zastopa pripovedno prozo Emil Miklavčič z novelo »Trinajsti julij«, v kateri opisuje v impresionistično-abstraktni obliki doživetja enega dne nekje na peščini ob dalmatinskem morju: mladostnice, ki se nastavljajo in prodajajo, dolgočasje, praznoto, vročino, turizem. Značilni so zadnji stavki: »Veter bliska morje. Mladostnica vabi čez okno. Vojak se preseda na stolu. Nič novega. Jutri se bo rodila nedelja. Spet dolga pot. V gostilni je pijanec. Na morju jadrnica. Trinajsti julij. Kako smešen mejnik med dvema zahodoma sonca.«

Objavljen je tudi odlomek iz daljšega teksta Draga Jančarja, pod naslovom »Vstop v svet bližnjih in daljnih možnosti«, ki je bolj razmišljajoče kot pripovedne narave. Pesmi so prispevali Denis Poniž, ki je zastopan s pesmimi »Arhaični diapazon«, »Pesem« in »En dan Denisa Denisoviča«, Nevin Birsa s pesmimi »Bedenje«, »Jesen« in »Sivo drgetanje« ter Marijan Tonkovič s štirimi pesmimi, ki so označene samo s številkami, imajo pa skupen naslov »Iz ujetje sedanjosti«. Vse pesmi so lepe. Značilno zanje je to, da v njih ni sledu o pornografskih izra-

zih, grobem naturalizmu in perversnostih, ki obvladujejo pesništvo, ki ga prinaša večina ljubljanskih revij.

Zelo zanimiv je esejistični del revije. Marjan Gabrijelčič je objavil pogovor s skladateljem Alojzom Srebotnjakom, ki je doma iz Postojne. Pogovor se vrti okrog Srebotnjakove nove skladbe »Kraška suita«, zložene na motive iz poezije Srečka Kosovele. Tomaž Pavšič polemizira z Javorškom v zvezi z njegovo knjigo »Kako je mogoče«. Pavšičev spis ima naslov »Kako je mogoče biti Slovenec brez tretje razsežnosti?« Pavšič zameri Javoršku njegovo omalovažujoče pisanje o vlogi Edvarda Kocbeka v Osvobodilni fronti. Pavšič je zapisal: »Ko (Javoršek) ob koncu odlomka Kocbeka imenuje očeta visokih spoznanj in hkrati očeta duhov-

nih invalidov, patrona notranjih emigrantov, svetnika protestantskega larpulazma ter zaključil: »In najbolj zgovorno... je dejstvo, da sta dve njegovi pošasti — Scila in Karibda — cerkev in partija, dosegli svoje očiščenje in pomlajevanje — brez njega«, mu moram reči — ne! Ne cerkev in ne partija se ne bi bili spremenili in pomladili, če ne bi bilo takih »prevodnikov« in »katalizatorjev«, kot je bil Edvard Kocbek.« Vinko Cuderman z jedko ironijo in duhovito zafrkava razne nesmisle, ki jih pišejo v osrednjih revijah zgolj v abstraktne ideologije zaljubljeni ljudje, ki zato zamenjujejo resničnost z ideologijo, kot Taras Kermauner, Dimitrij Rupel in drugi. Privoščji si tudi lastnike takoiimenovanih vikendov ob slovenski obali pod naslovom »Zakonitost, morala in pojmovanje socializma.« Janez Bizjak ironizira dejstvo, da socialistična oblast prodaja ribolov v slovenskih rekah tujim kapitalistom, Silvij Božič pa odgovarja Jožetu Javoršku na vprašanje, čemu med mladim rodod izginevajo izročila narod

(Nadaljevanje na 8. strani)

Nova številka revije „Meddobje“

Te dni je prispela v Trst nova številka revije »Meddobje«, ki jo izdaja Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu. Uredila sta jo Ruda Jurčec in Tine Debeljak. Prvi jo je začel, drugi dokončal, kot je napisano na platnicah. V tem odseva znani spor in razkol v Slovenski kulturni akciji.

Nova številka obsega okrog 160 strani, vendar je precej manj pestra kot mnoge prejšnje. Na prvi pogled izdaja precejšnjo oddaljenost od današnjega dogajanja v slovenskem kulturnem prostoru. Na uvodnem delu prinaša ciklus pesmi Karla Mauerja, ki je sicer bolj znan kot pripovednik. Pesmi so lepe, miselno globoke in poduhovljene, kot na primer »Pesnikova molitev«, vendar pa ni čutiti v njih nič

novega, nikakega močnega ritma življenja. Niti ne čutimo iz njih, da pesnik biva v Združenih državah, medtem ko se japonsko vzdušje in zlasti narava močno odražata v pesmi »Opera v zelenem« Vladimira Kosa, ki živi na Japonskem. Pesem je vzeta iz zbirke »Ljubezen in smrt. In še nekaj«, ki mu jo bo izdala Slovenska kulturna akcija.

Precejšen del te številke »Meddobja« zavzema drugo dejanje Eliotove drame v verzih »Umor v katedrali«, ki jo je poslovenil France Papež.

V esejističnem delu najdemo najprej esej »Teologija dialoga«, ki ga je napisal Mirko Gogala. V njem razlaga katoliško stališče do dialoga, ki naj bi ga imel katoličan z ljudmi drugačnega nazora, ali takoiimenovano teologijo dialoga. V eseju teoretično prikazuje tudi oblike dialoga s komunisti in nekomunisti v Sloveniji, o čemer se je zadnji čas med izseljenci v Ameriki dosti diskutiralo. Vinko Brumen je prispeval razpravo »Dialog med nami«, kjer ta problem dialoga še bolj poglobi. France Papež je napisal precej obširno razpravo »Podoba človeka pri Ivanu Cankarju«, ki je že zaradi svoje teme zanimiva, vendar jo Papež obravnava nekoliko preveč abstraktno.

Pripovedništvo zastopa samo Lojze Ilija z daljšim odlomkom iz svojega še neobjavljenega romana »Huda pravda«, o duhovniku, ki je »takoj ob začetku okupacije izstopil iz samostana ter je ves čas okupacije preživel z lepo Angelo na njenem gruntu, ne hoteč se vmešavati v zmedo časa.« Odlomek se nanaša na pomlad leta 1945. Slog romana je kljub zanimivi temi težek in v njem je le malo dialoga in direktnega dogajanja, sodeč po tem odlomku.

V rubriki »Knjige« ocenjuje Alfonz Čuk knjigo Vinka Brumna »Iskanja«, Martin Jevnikar pa prikazuje slovensko knjižno žetev v letu 1966. S takimi kritičnimi pregledi slovenske književnosti po posameznih letih napravlja Jevnikar vse kulturni javnosti veliko uslugo.

Med »Zapiski«, ki so bili nekaj v »Meddobju« najzanimivejši del revije, najdemo tokrat samo poročilo o dveh člankih Rajka Ložarja za novo ameriško katoliško enciklopedijo in sicer o bolgarski in jugoslovanski umetnosti, kratek članek o Karlu Jaspersu in nekaj kratkih kulturnih poročil.

Kaj pišejo naši srednješolci

V tretji številki dijaškega mesečnika »Literarne vaje«, ki je izšla pred kraskim, nadaljuje Boris Pangerc svojo dijaško povest »Neurja in viharji«. V tem nadaljevanju živo in zanimivo, čeprav malce preveč razvlečeno opisuje, kako se študent Rado poslavlja od svoje tovarišije in od doma, ko odhaja študirat v Rim. Vse kaže, da ima Pangerc prirojen talent pripovednika. Upati je, da ne bo dopustil, da bi mu zamrl, kot se tako rado zgodi z mladimi talenti, ki nam jih razodenejo »Literarne vaje«.

Pangerc je objavil tudi dve pesmi, ki imata naslova »Tragika ljubezni« in »Pridi, samota«. Obe sta sicer po obliki še preprosti in vsebinsko ne čisto dognani — trpita namreč od značilnega romantičnega svetobolja, ki ga imajo mladi pesniki tako radi — vendar sta prijetni, miselno poglobljeni, pristni, in tudi jezikovno korektni.

Barbara Kosmina z učiteljskega zanimivo opisuje izlet v Rim in srečanje s hippiji na stopnišču cerkve »Trinità dei Monti«. Mauro Žerjal pa opisuje eskurijo v Oglej. Bolečega problema v odnosih med današnjo mladino in med starši se je dotaknila Nadja Barazutti z učiteljskega v novelici »Z mopedom v življenje«, o fantu, ki grozi kar s samomorom ali s pokolom, če mu starši ne dovolijo, da si kupi za prisluženi denar moped. Sicer dobro napisan sestavek kvartar nasilno prilepljeni srečni konec. Fant se

menda sploh ne zave, kaj je bilo grdo v ti stem, kar je napravil.

Suzana Guštin s trgovskega zavoda se spominja svoje umrle prijateljice v sestavku z naslovom »Prijateljica«. Seveda tudi v tej številki ne manjka rubrika »Strta srca«, ki je torišče izlivov petošolske zaljubljenosti in humorja. Priznati je treba, da se prijetno bere. Vendar motijo vrinki v tujem jeziku, kajti tudi v takih humorističnih sestavkih je treba paziti na lep in čist jezik.

Druga stvar, ki neprijetno prizadene bralca, je sicer tako simpatične dijaške revije, je ta, da se mnogi sodelavci podpisujejo s potujčenim priimkom. Vsaj v »Literarnih vajah« bi lahko uporabljali pravi priimek.

V tej številki najdemo še tri pesmi Helde z liceja in eno pesem Pamele z učiteljskega (vse štiri pesmi so še začetniške) in dve pesmi Marija Čuka z učiteljskega, za kateri velja isto. Vsi trije lahko hajo na svetobolju.

Na koncu najdemo rubrike »Kulturne novice« s knjižnimi ocenami, »Iz preteklosti« s člankoma Roberta Petarosa o zgodovini idrijskega rudnika in o starih piranskih solinah, »Šport«, križanko in »Za dobro voljo«. Revija je lepo okrašena z dijaškimi linorezi, ki so jih napravili Vasilij Starc, Marijan Blažina, Darij Stofa, Jakob Stoka, Marija Breclj, Walter Ferfolja, Lucijan Gruden, Jana Ban, Franko Oblak, Adrijan Legiša, Miloš Milič in Mauro Cesari.

Sodobno kmetijstvo

Ustanovitev pokrajinskega združenja rejcev

Prejšnji četrtek je bil v Prosvetnem domu na Opčinah izredni občni zbor združenja rejcev goveje živine rjave pasme. Ob polni udeležbi članov in ob prisotnosti notarja je občni zbor spreminil nekatere točke pravilnika in preimenoval dosedanje združenje v Pokrajinsko združenje rejcev. Novo združenje zajema torej poleg živinorejcev tudi kokošerejce in prašičerejce. Predsednik Ivan Križmančič iz Bazovice, katerega je skupaj z novimi odborniki izvolil občni zbor, ki je bil decembra lani, se je najprej zahvalil za skoraj stoodstotno udeležbo in za izkazano zaupanje. Izredni občni zbor so sklicali zaradi tega, da bi s spremembo pravilnika lahko dobili deželni denarni prispevek. Združenje bo skrbelo za rodovnik goveje živine, za nadzorstvo nad mlekom, za nakup plemenske živine, močnih krmil, pa tudi za razdeljevanje nagrad in prispevkov, ki jih daje deželna uprava. Novoustanovljeno združenje si bo čimprej poiskalo sedež in uradniško in strokovno osebje, ki bo moralo obvladati slovenski in italijanski jezik. Kaže, da bo novi upravni direktor agronom dr. Marij Gregorič. Predsednik se je nato toplo zahvalil načelniku tržaškega kmetijskega nadzorništva dr. Buccu in izvedencu Tagliaferru za sodelovanje in podporo in poklical vse prisotne člane k aktivnemu sodelovanju.

Dr. Bucco je nato izrekel nekaj zelo spodbudnih besed in ugovoritev, predvsem pa poudaril zasluge pokojnega dr. Križničja in prejšnjega predsednika Alfonza Guština s Cola, ki sta s svojim optimizmom in vztrajnim delom v prvi vrsti omogočila prodor in uspeh združenja. Prišel je čas za rešitev nekaterih pomembnih nalog, katere pa bodo živinorejci rešili le, če bodo res čutili, da je to njihova organizacija, ki obstaja pač zaradi njih samih. Dr. Bucco je še omenil, da bo dežela krila tudi del stroškov za nove prostore in notranjo ureditev in končal s pozivom, da bo treba več skrbeti za prirejo znotraj naše pokrajine in čimprej preiti h konkretnemu uresničenju združne mlekarne, ki bo osnova za primerno ovrednotenje domačega mleka.

Pohiteti je treba s kmečkimi deli

Pogosto slabo vreme je precej oviralo kmetovalce pri opravljanju sezonskih kmečkih del. Na njive je treba razvoziti hlevski gnoj in ga takoj raztrositi in podorati. Hlevski gnoj, katerega ne podorjemo takoj ob trošenju, izgubi dosti hranilnih snovi. V primeru lepega vremena pa začnemo nekaj dni po podoru s setvijo in sicer ovsa, ječmena, koruze, detelje, trave, fižola itd.

Zdaj je čas za gnojenje travnikov z rudninskimi gnojili. Vedeti moramo, da občasno gnojenje s hlevskim gnojem (vsako tretje leto) ne zadostuje za harmonično rast trave, temveč je potrebno gnojiti tudi z rudninskimi gnojili. Navadno jemljemo za travnike, kjer

je delež leguminoz (detelje) majhen, kompleksna gnojila, pri katerih se glavni hranilni elementi dušik, fosfor in kalij (NPK) nahajajo v razmerju 8:16:8 ali pa 10:10:10. Povprečno trosimo 6 stotov kompleksnih gnojil na hektar. Proti koncu zime raztrosimo dve tretjini do polovice te količine, ostalo pa po prvi oziroma drugi košnji. Ko se zemlja dovolj osuši, pohitimo z brananjem travnikov, posebno tistih, ki smo jih jeseni pognojili s hlevskim gnojem.

Skrajni čas je, da zaključimo rigolanje vinogradov in pripravo kolja. Pohiteti moramo tudi z obrezovanjem trt.

V sadjarstvu pričnemo čistiti in škropiti sadno drevje, suho drevje pa odstranimo. Pohitimo tudi z nabiranjem čepečev in pripravimo vse potrebno za spomladansko saditev drevja.

Ne bo odveč, če bodo čebelarji pregledali čebelnjake in ugotovili, kako so prezimile čebele.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

ODBOJKA

Zmaga Borovcev v derby-ju z Libertas

Borovi fantje so nadaljevali svojo pozitivno serijo tudi v zanimivem srečanju s tržaško ekipo Libertas. Po nepazljivosti so sicer nasprotnikom prepustili set, vendar to je bilo tudi vse. V naslednjih nizih so naši fantje igrali bolj odločno in brez težave spravili someščane na kolena. — Končni rezultat: Bor : Libertas 3:1.

Ponovna zmaga Bora in Brega

V ženski B ligi sta Bor in Breg spet zmagala. Borovke so prisilile k predaji žilavo šesterko Zarje, kateri je uspelo osvojiti set. V zaključnih dveh setih pa je bila premoč Borovk nadvse očitna.

Brežanke so v gosteh v Padovi brez težav premagale tamkajšnjo šesterko FARL. Izgubile so prvi set, ostale tri pa z dopadljivo in koristno igro obrnile v svojo korist.

Sokol je moral na domačih tleh priznati premoč odbojkašic goriške ekipe AGI, ki je ena glavnih kandidatkinj za zmago v tej skupini B lige. Rezultat: Sokol : AGI 0:3 (8, 11, 10).

Kras odlično začel prvenstvo

Preteklo soboto se je začelo moško odbojkarско prvenstvo D lige. V njem nastopajo kar tri slovenske šesterke: Kras, Bor B in Olimpija. Kras se je v prvem kolu pomeril z najresnejšim tekmečem za končno zmago, ekipo PAV iz Vidma. Krasovci so prikazali odlično viga-

nost in z gladkim 3:0 (7, 7, 9) spravili prese- nečene nasprotnike na kolena.

Tudi goriška Olimpija je slavila pomembno zmago nad ekipo Torriana. Goričani so zmagali s 3:1 (— 10, 8, 9, 5).

Bor B pa je prvo tekmo izgubil.

KOŠARKA

Borovci spet zmagali

Košarkarji Bora so proti dobri ekipi Ceramica Corti iz Reggio Emilie spet zmagali. Igrali so odlično in bili vseskozi v vodstvu. Najbolj sta se odlikovala Peter Starc in Adrijan Zavadlal. S to tretjo zaporedno zmago imajo Borovci realne možnosti, da jim uspe ostati v D ligi.

Rezultat: Bor:Ceramica Reggio 63:54 (36:26). Za Bor so nastopili: Zavadlal 13, Tavčar, Santic 2, Fabjan 10, Rudeš, Lakovič 12, Starc 13, Sirk 10, Kralj, Ambrožič.

NAMIZNI TENIS

Sonja Milič (Kras) in Fabjan (Sokol) deželna prvaka

Naši najmlajši namiznoteniški igralci so za- beležili na nedavnem deželnem prvenstvu iz- redne uspehe. Med naraščajniki je osvojil na- slov deželnega prvaka mladi, nadarjeni Nabre- žinec Fabjan, med naraščajnicami pa je zma- gala krasovka Sonja Milič. Oba imata pravico, da nastopita na državnem prvenstvu, ki bo maja meseca po vsej verjetnosti v Firencah. Med mladinci pa je Peter Ukmar zasedel čast- no drugo mesto za državnim reprezentantom Peterlinjem in si s tem priboril pravico nasto- pa na državnem prvenstvu. Poleg tega je na- raščajniška ekipa Sokola v postavi Fabjan in Dobrila prav tako osvojila deželni naslov. V deželnem finalu je premagala moštva Ardita iz Vidma s 4:1.

Če bodo ti mladi, nadebudni igralci še na- prej vestno trenirali in nastopali, potem se nam ni bati za bodočnost namiznega tenisa med Slovenci v zamejstvu.

ATLETIKA

OBVESTILO

Atletski odsek S. Z. Bor organizira dne 1. marca tekmovanje v krosu, na katerem lahko nastopijo tisti atleti, ki niso še nikoli sodelo- vali na uradnih tekmovanjih (FIDAL). Tekmo- valci bodo razdeljeni v tri skupine: 1. nara- ščajniki: lentiki (1955, 1956, 1957), proga 1 km. 2. mladinci: (1953, 1954), proga 2 km. 3. člani: (1952 ali starejši) proga 4 km.

Zbiranje in prijave atletov ob 9.30 v Pro- svetnem domu v Bazovici. Udeležencem bo na razpolago slačilnica Slomškovega doma.

Tekmovanje bi moralo biti na sporedu 22. februarja, vendar pa so ga morali organiza- torji prenesti za teden dni, ker je proga zasne- žena in poledenela.

SZ se vrača k togemu načrtovanju

Zelo verjetno bo Sovjetska zveza sprejela ukrepe, ki bodo pomenili povratek nazaj k togemu načrtovanju v kmetijstvu. Vzrok za takšne ukrepe vidijo poznavavci sovjetskih razmer v neuspešnosti dosedanje kmetijske politike. Pogosto se dogaja, da ostanejo večja mesta slabo preskrbljena s kmetijskimi pridelki. Povod za takšna ugibanja je dal članek v Izvestjah, ki ga je podpisal Ignatovski, ki velja za enega izmed vodilnih ekonomistov.

Dosedaj (zadnja štiri leta) je bil v veljavi sistem, ki je določal le minimalne količine, katere so morala kmetijska podjetja odda- jati državnim trgovskim organizacijam. Igna- tovski predlaga, naj bi država v bodoče dolo- čila količino, ki jo morajo oddati kmetijski obrati na podlagi površine, ki jo obdelujejo.

Ta predlog pomeni precejšen korak na- zaj. Zelo verjetno je torej povratek k togemu

načrtovanju, kot je bilo za Stalina in za Kru- ščova. Strašna zmešnjava in nered, ki se je pojavil v zadnjih letih, predstavlja sicer re- sen problem, toda novi ukrepi po našem ne bodo mogli pomagati iz sedanje zagate. Tam, kjer ni urejen problem odgovornosti in po- slovnosti, tam tudi liberalizacija ne more bogve kaj pomagati. Rusija torej noče iti po poti Jugoslavije, za katero lahko tudi reče- mo, da liberalizacija v gospodarstvu ni prine- sla zaželenih sadov, ki pa jih bo prineslo le doslednejše izvajanje načel gospodarske re- forme. To ne pomeni lova za dobičkom niti ne absolutne svobode pri določanju cen, kot se pogosto dogaja, ampak boljše in smotrno gospodarjenje. Istvarjanje realnega dviga do- hodka na podlagi strokovnega izboljšanja, racionalizacije, poslovnosti, priznavanju eko- nomske logike, skratka reforma pomeni do- bro gospodarjenje.

KRITIČNE IN AKTUALNE KAPLJE

(nadaljevanje s 6. strani)

noosvobodilnega boja. Jože Felc ocenjuje pesniško zbirko Irene Žerjal-Pučnik: »Goreče oljke«, Tomaž Pavšič pa je napisal članek v spomin tragično preminulemu profesorju-slovenistu Maeksu Smrdelu iz Kopra, soustanovitelju nekdanje revije »Bori«. Pavšič je zapisal o njem: »Kot pedagog je svoje delo namenil mladini na Primorskem, deželi, kjer je tudi sam rasel in ki jo je srčno ljubil. Bil je dober Slovenec, zdaj ga ni več...«.

V rubriki »Pisma uredništvu« je objavljeno »Sporočilo o odstopu uredniškega odbora mariborskega študentovskega lista »Katedra«. S tem pa še ni izčrpana vsebina nove številke »Kapljic«. Marsikdo se bo na primer namuznil, ko bo prebral puščice v rubriki »Kočljiva vprašanja« — Uredništvo odgovarja.

— o —

S TRŽAŠKEGA

ŠKEDENJ

(Nadaljevanje s 4. strani)

škodb je kmalu po prevozu v bolnišnico izdihnil.

Karlo Sancin je bil najmlajši izmed treh sinov v družini, ki jo je že dva tedna prej pretresla smrt očeta Maria. Sicer pa je bil Karlo pri vseh škedenjcih zelo priljubljen zaradi svoje vesele in priljudne narave. Obiskoval je slovenske šole in se izučil za radiotehniko, požrtvovalno se je udeleževal pri slovenski skavtski organizaciji, kjer so ga vsi ohranili v najboljšem spominu in bil tudi član škedenjskega cerkvenega pevskega zbora.

Vsem nam je težko, da je kruta in neizprosna usoda zahtevala tako mlado in načrtovno življenje. Družini in zlasti užalošeni materi gre naše iskreno sožalje.

F.J. 23 S M R T V POMLADI

Proti koncu se mu je zdelo, da govori že preveč in da postaja morda preveč patetičen, pa tudi predolg; zazdelo se mu je tudi, da se je preveč razvnel, zato je nekam naglo in — kot je imel občutek — tudi nekoliko zmedeno končal, brez jasne zaključne misli. Vendar so mu skoro vsi ploskali, četudi je že medtem, ko je govoril, opazil, da se nekateri v skupini starejših v nečem ne strinjajo z njim. Tu pa tam je že med njegovo govorjenjem padla beseda ugovora.

Toda Janez ga je udaril po rami.

»Dobro si govoril«, je rekel. »Povedal si resnico.« To je rekel tudi naglas.

»Povedal sem, kar mislim.«

Nekaj fantov se je prerilo k njemu in mu čestitalo.

»Točno tako je,« je rekel eden izmed njih. »Jaz sem tam doma in vem, da je vse res, kar si povedal.« Govor ga je izdajal, da je iz Prekmurja.

Tedaj je dobil besedo nekdo drug in začel govoriti. Bil je visok fant finega obraza z umetniško, široko kravato in bujnih, kuštravih las. Prej ga je bil opazil Tine v bližini blondinke z dolgimi lasmi.

»Oh, pesnik!« je rekel eden izmed študentov okrog Tineta rahlo omalovažujoče.

Oni pa je dal najprej priznanje Tinetu in priznal, da je povedal veliko takega, kar je gotovo res. Nato pa je spretno, elegantly, v izbranih izrazih in precej dolgo govoril o nalogah kulturne sredine, o kvaliteti in njenem izžarevanju ter o specifičnih nalogah, ki jih ima »Zarja« in ki jih ne bi smeli mešati z nalogami strokovne delavske organizacije in socialne ter politične agitacije. Ko je nehal, so mu mnogi ploskali.

V diskusijo je poseglo še nekaj drugih in kazalo je, da so mnenja zelo deljena. Debata o tem je očitno razvnela fante. Vse skupaj je obtičalo pri tem. Ko je predsednik debato zaključil, se je takoj izoblikovalo nekaj krogov in v njih so diskutirali naprej.

Dekle z dolgimi plavimi lasmi je prišlo k Tinetu.

»Ime mi je Živa in sem s Primorskega,« je rekla. »Študiram pa medicino. Toliko da se bova poznala. Moram ti reči, da si dobro govoril in da držim s teboj.«

»Peter bo ljubosumen,« je rekel Janez in pomignil proti fantu z umetniško kravato in kuštravo frizuro, ki se je prerival za njo.

»Naj bo,« je rekla. »Če bi prišel k seciranju trupel ljudi, ki so umrli od raka, bi videl, da poezija ni vse. Na svidenje!«

Dala je Tinetu roko, smuknila v plašč, ki ji ga je podžgal Peter, in izginila sta.

»Simpatična, a zelo samozavestna,« je komentiral Janez. »Najbrž si ji všeč, malo zaradi debate in malo tako... Zdaj pa greva spat!«

Toda še prej sta šla v Daj-Dam in tam sta našla že dve omizji fantov in deklet iz »Zarje«. Med njimi sta bila tudi Peter in Živa. Sedla sta k njim in kmalu so bili spet v živi debati, najprej o tistem, kar se je govorilo v klubu, potem o političnem položaju, o hitlerjanski nevarnosti in o novi številki »Dejanja«, v kateri je imel Peter ciklus pesmi, nato pa je prisedel nekdo, ki je pravkar prišel iz Drame, bil je gledališki kritik in so ga vsi razen Tineta poznali. Pogovor je nanesel na gledališče in se zavlekel.

(dalje)

Resolucija o problemih slovenskega šolstva

Občinska uprava v Dolini je dne 15. februarja 1970 priredila konferenco o problemih slovenske šole. Konference so se udeležili izvoljeni predstavniki, šolniki, starši, kulturni in politični delavci ter izvedenci.

Uvodno poročilo na temo: »Težnje in pravice Slovencev dežele Furlanije - Julijske krajine do popolne, sodobne in demokratične šole« je podal prof. dr. Vladimir Turina.

Po razpravi o referatu je konferenca pod predsedstvom župana, Dušana Lovrihe, sprejela naslednjo

RESOLUCIJO

Konferenca o problemih slovenske šole, ki jo je priredila občinska uprava v Dolini

UGOTAVLJA, da temeljni problemi slovenske manjšine v deželi Furlanije - Julijske krajine in predvsem problemi slovenske šole še niso rešeni;

POUDARJA, da učenci, dijaki in njihove družine veliko žrtvujejo za obrambo svoje šole, svoje kulture in svojega jezika;

PROTESTIRA, ker se še vedno dogajajo diskriminacije, ki prihajajo do izraza posebno pri zaposlovanju absolventov slovenskih šol, pri napredovanju v službi, pri izpopolnjevanju študija; ker niso še ustanovljene vse potrebne šole in ker v enem delu dežele slovenskih šol sploh ni.

ZAHTEVA:

rešite vseh nerešenih vprašanj Slovencev;

naj slovenska šola utreza potrebam družbe, sedanjim in bodočim perspektivam slovenske narodne skupnosti na vseh področjih javnega življenja;

razveljavitev vseh fašističnih zakonov, ki ne dovoljujejo Slovincem, da bi bili povsem enakopravni državljani in da bi uživali pravice, ki jih predvidevajo določila republiške ustave, posebnega statuta dežele Furlanije - Julijske krajine in posebnega statuta spomenice o soglasju;

ureditev vseh vprašanj, ki se tičejo vrtcev in šol;

pravno ureditev položaja osebja, ki poučuje na slovenskih šolah raznih vrst in stopenj;

takojšnjo ustanovitev Slovenske industrijske strokovne šole in nato Slovenskega tehnično-industrijskega zavoda v Trstu; dejansko priznanje Slovencev v Nadiških dolinah in v Kanalski dolini; ustanovitev slovenskih otroških vrtcev in šol v teh krajih;

demokratsko upravljanje šol, v skladu z določili ustave in v duhu naukov, ki izhajajo iz osvobodilnega boja.

Udeleženci pozivajo vse demokrate, organizacije in stranke, naj ta apel tolmačijo pri krajevnih, deželnih in vladnih oblasteh ter dajo svoj delež pri pobudah in v akcijah za doseg ciljev, ki so nakazani v dokumentu.

Slovenska prosvetna zveza — Združenje bivših političnih deportirancev ANED — prireja za 25. obletnico osvoboditve

RAZSTAVO O TABORIŠČIH

Razstava bo odprta 2. marca ob 18. uri v Kulturnem domu, ulica Petronio 4, Trst. Odprta bo ostala do 31. marca.

GLASBENA MATICA - TRST

V petek, 6. marca 1970 ob 21. uri v mali dvorani Kulturnega doma

KONCERT ORKESTRA GLASBENE MATICE

Solist JOŽE FALOUT

Dirigent OSKAR KJUDER

Spored obsega dela skladatelja Tartinija prir. Bonelli, Mozarta, Osterca in Sorèočevicea.

IZJEMNA PRILOŽNOST
ZA LJUBITELJE LEPE
SLOVENSKE KNJIGE!knjižni
teden

OD 2. DO 7. MARCA

POPUSTI 10 50%

Pa še prav izredna znižanja cen
za nekatere knjige
(razen za šolske)

Vabimo zlasti šolsko mladino na neobvezen
ogled naših knjig

tržška knjigarna

TRST - Ulica sv. Frančiška 20 - Tel. 61-792